

ภาพสะท้อนสังคมกับรสวรรณคดีในเพลงลูกทุ่งไทย พ.ศ. 2500-2550

Social Reflection and Rasa in Thai Country Songs During B.E. 2500-2550

พิษณุพงษ์ ญาณศิริ¹, โกวิท พิมพวง², วิลัยศักดิ์ กิ่งคำ³

Pitsanupong Yansiri¹, Kowit Pimpuang², Wilaisak Kingkham³

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเหตุผล และรสวรรณคดีในเพลงลูกทุ่งไทยตามแนวรสวรรณคดี สันสกฤต ลักษณะการใช้ภาษาที่สะท้อนสภาพสังคมวัฒนธรรม และศึกษาอิทธิพลของสังคมและวัฒนธรรม ในเพลงลูกทุ่งไทย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือเพลงลูกทุ่งจำนวน 100 เพลงโดยเป็นจาก เพลงกิ่งศตวรรษ เพลงลูกทุ่งไทย 60 ปีเล่าขานตำนานลูกทุ่งไทย และการคัดเลือกเพลงมาลัยทองโดยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติร้อยละและการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า เหตุผลในการประพันธ์เพลงลูกทุ่งไทยเกิดจากจินตนาการแรงบันดาลใจ ประสบการณ์ เหตุการณ์จริง และมีผู้ให้แต่ง ส่วนรสวรรณคดีในเพลงลูกทุ่งไทยประกอบด้วยรสวรรณคดีหลัก คือ ศฤงคารรส กรูณารส เราทรส หาสยรส ศานตรส รสวรรณคดีเสริม ที่พบในเพลงลูกทุ่งไทย คือ กรูณารส เราทรส ศฤงคารรส อัทภูตรส ศานตรส ภยานกรส หาสยรส และ วีรรส ภาพพจน์ที่สะท้อนสภาพสังคมในเพลงลูกทุ่งไทย ได้แก่ อุปมา นามนัย อุปลักษณะ สัญลักษณ์ อติพจน์ สัทพจน์ ปฏิพจน์ และ บุคคลวัต ภาพสะท้อนด้านสังคม ได้แก่ อาชีพ ปัญหาสังคม ชีวิตความเป็นอยู่ การคมนาคม การศึกษา การสื่อสาร การปกครอง และการแบ่งชนชั้น พบภาพสะท้อนด้านวัฒนธรรม คือ ด้านความรัก ที่อยู่อาศัย ประเพณี นันทนาการ เอกลักษณะไทย การแต่งกาย อาหาร การเกี่ยวพราสาท การเลือกคู่ครอง อุปกรณ์เครื่องใช้ ศิลปะ การอบรมสั่งสอน และเครื่องดนตรี อิทธิพลของสังคมและวัฒนธรรม ในเพลงลูกทุ่งไทย ได้แก่ อิทธิพลความเชื่อด้านบาปบุญ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ เวรกรรม โชคชะตา ภูษชาติ ไสยศาสตร์ คำสาบาน ความฝัน อิทธิพลทางวรรณคดี และถกษยาม อิทธิพล ด้านค่านิยมประกอบด้วยด้านวัตถุ (เงิน) ด้านอยากมีชื่อเสียง และด้านวัตถุ (ทองเพชร อัญมณี)

คำสำคัญ : ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรม, รสวรรณคดี, เพลงลูกทุ่ง

¹ นิสิตปริญญาเอก, สาขาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

³ รองศาสตราจารย์, คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

¹ Ph.D. Student of Thai Languages. Program, Faculty of Humanities, Kasetsart University.

² Assistant Professor, Faculty of Humanities, Kasetsart University.

³ Associate Professor, Faculty of Humanities, Kasetsart University.

Abstract

The objectives of this research are: 1) to study reasons and rasa in Thai country songs according to the rasa of Sanskrit literature; 2) to study features of language that reflect the society and culture; and 3) to study the influence of the society and culture in Thai country songs. About 100 songs used for this study selected from the Sixtieth Anniversary of Thai Country Song Contest and Malai Thong Song Contest. This research employed both quantitative and qualitative approaches.

Based on the analysis, it was found that the reasons to compose songs came from imagination, inspiration, and experience, The main rasa namely; Sringara (erotic) Karuna (pathetic) Raudra (furious) Hasya (comic) Shanta (peace) and sometimes the additional rasa namely; Karuna (pathetic) Raudra (furious) Sringara (erotic) Adbhuta (marvelous) Shanta (peace) Bhayanaka (Terrible) Hasya (comic) and Vira (heroic) appeared obviously in Thai folk songs. The features of languages reflected society consisted of the simile, metonymy, metaphor, symbol, hyperbole, onomatopoeia, oxymoron and personification and the following images reflected social circumstances; occupations, social problems, living, transportation, education, communication, rule and caste have also been found in Thai country songs. Furthermore, the images reflected cultural circumstances namely; love, housing, custom, recreation, Thai identity, dressing, food, flirtation, marriage, facilitated equipments, arts, teaching and musical instrument have found obviously been. The influences of society and culture regarding the belief on the sin-merit, sacred items, Karma (action) fate, life, black magic, swearing, dream, impact of literature and astrology have been found. Moreover, influences of social values namely; (money) material fame and materials / (gold, diamonds and jewels) have also been found.

Keyword : Social and Culture Reflection, Rasa, Thai Country Songs

บทนำ

เพลง เป็นภาษาสากลของมนุษยชาติที่จรโลงใจ สร้างสรรค์ให้คนในสังคมอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข เป็นเรื่องราวที่บันทึกภูมิปัญญาและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ภาษาในบทเพลงจะแสดงให้เห็นภาพชีวิตของผู้คนในสังคม และอธิบายสภาพความเป็นอยู่ในเชิงสังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนทั้งวิวัฒนาการได้อย่างชัดเจน บทเพลงเป็นวรรณกรรมที่ปรากฏอยู่กับทำนองหรือดนตรี ความหมายของเนื้อเรื่อง ความหนักเบา ความรุนแรง ความอ่อนโยนของถ้อยคำในภาษาบทเพลงจึงมี

ส่วนช่วยกระตุ้นและส่งเสริมให้คนฟังเกิดอารมณ์ได้ทั้งในทางสูงและทางต่ำ แล้วแต่ถ้อยคำนั้น ๆ (ปัญญา รุ่งเรือง, 2548 : 54) ซึ่งสอดคล้องกับชัยวัฒน์ เหล่าสืบสกุลไทย (2546 : 16) ที่กล่าวว่า เพลงเป็นสำเนียงขับร้อง ทำนองดนตรี ที่คนเราก่อทำขึ้น เพื่อสนองความต้องการ ทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ เพื่อเป็นกิจกรรมทางสังคมอีกด้วย

ดังนั้น จะเห็นว่าเพลงเป็นส่วนที่สำคัญที่บันทึกเรื่องราวของมนุษย์ที่ถ่ายทอดวิถีชีวิตขนบธรรมเนียมประเพณี พฤติกรรมและความคิด

ตลอดจนสร้างความเข้าใจระหว่างกันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานสามารถพัฒนาอารมณ์ให้เบิกบาน แจ่มใส เสียงและทำนองเพลงเป็นการแสดงออกถึงความชื่นชมยินดีหรือความเศร้าโศกเสียใจ การร้องเพลงจึงทำให้มีความสุขทั้งผู้ร้องและผู้ฟัง เช่นเดียวกับที่ สุกรี เจริญสุข (2538 : 86) ได้กล่าวว่า เป็นที่ทราบกันมานานแล้วว่า บทเพลงสามารถสำแดงออกซึ่งความรู้สึกและอารมณ์ได้มากมายนานาประการทั้ง อารมณ์รัก อารมณ์โกรธ อารมณ์โศก เพลงสามารถแสดงออกได้เด่นชัดมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บทเพลงลูกทุ่งไทย สุกรี เจริญสุข (2538 : 82) ได้กล่าวว่า เพลงลูกทุ่ง (Country Music) เป็นเพลงที่เกิดขึ้นในสังคมเกษตรกรรม เป็นการแสดงออกของเกษตรกรที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับท้องทุ่ง ชีวิตความเป็นอยู่ การทำงาน ความรัก และสังคมลูกทุ่งไทย เป็นต้น

เพลงนอกจากมีท่วงทำนองเป็นสื่อแล้วภาษาก็เป็นตัวสื่อที่สำคัญ เพราะเป็นตัวกลางทำให้ผู้ฟังเกิดความคิด ความรู้สึกต่างๆและรับรสของเพลงได้ตามที่ผู้ประพันธ์และผู้ร้องสื่อออกมา รสคำ รสความ ทำให้เกิดรสแห่งวรรณคดีซึ่งสามารถทำให้ผู้อ่านหรือผู้ฟัง เกิดความซาบซึ้ง เข้าใจ ทำให้คลายทุกข์ มีความสุข เกิดความคิดสร้างสรรค์ โดยเฉพาะรสภาษาในวรรณคดีซึ่งสะท้อนให้เห็นภาพลักษณ์ของสังคม ที่ปรากฏออกมาทุกยุคทุกสมัย ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม ในวรรณคดีเรื่องต่างๆ ผู้ประพันธ์ได้อธิบายรสวรรณคดี โดยการใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดไว้มากมาย เช่น ขุนช้างขุนแผน พระอภัยมณี มัทนะพาธา ซึ่งสอดคล้องกับศักดิ์ศรี แยมันดดา (2529 : 17) ที่กล่าวว่า รสวรรณคดี คือ ส่วนประกอบของวรรณคดีที่เร้าอารมณ์ของผู้อ่านให้เกิดขึ้นในแง่ต่างๆ เช่นเดียวกับรสของอาหาร ซึ่งทำให้ผู้บริโภคเกิดความรู้สึกว่าอาหารนั้นมีความเปรี้ยว เผ็ด หวาน เค็ม อย่างไรก็ตาม รสวรรณคดีนั้นมีทั้งรสวรรณคดีไทยและรสวรรณคดีสันสกฤต สำหรับรสวรรณคดีไทยนั้น วราภรณ์ บำรุงกุล (2537 : 28) ได้แบ่งรส

วรรณคดีไทย เป็น 4 รส ประกอบด้วย เสาวรจณี (บทชมโฉม) นารีปราโมทย์ (บทเกี้ยว ไอ้โลม) พิโรชาทัง (บทตัดพ้อ) และสัลลาบังคพิไลย (บทโศก) ส่วนรสวรรณคดีสันสกฤต กุสุมา รักษมณี (2549 : 24-25) ได้กล่าวถึงทฤษฎีรสในวรรณคดีมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีรสในการละคร ซึ่งมีต้นตำรับ คือนาฏยศาสตร์ของภารตมูณี ซึ่งอารมณ์ต่าง ๆ ที่กวีแสดงไว้เรียกว่า ภาวะ ภาวะที่กวีแสดงไว้แล้วก็จะเกิดอารมณ์ตอบสนอง ต่อภาวะนั้น เรียกว่า รส มี 9 รส ประกอบด้วย ศฤงคารรส (ภาวะรัก) হাসยรส (ภาวะขบขัน) กรุณารส (ภาวะทุกข์โศก) เราทรรส (ภาวะโกรธ) วีรรส (ภาวะมุ่งมั่นในการต่อสู้) ภัยานกรส (ภาวะน่ากลัว) พีภัตสรส (ภาวะน่ารังเกียจ) อัทภูตรส (ภาวะน่าพิศวง) และศานตรส (ภาวะสงบ) จะเห็นได้ว่า การแบ่งรสวรรณคดีไทยต่างกับรสวรรณคดีสันสกฤต เพราะรสวรรณคดีสันสกฤตมีถึง 9 รส ขณะเดียวกันบริบทของเพลงลูกทุ่งไทยสามารถที่จะอธิบายรสวรรณคดีสันสกฤตได้หลากหลาย การศึกษาเรื่องรสวรรณคดีไม่เพียงแต่จะจำกัดอยู่ในวรรณคดีเท่านั้น แต่รสวรรณคดียังปรากฏอยู่ในเพลงไทยลูกทุ่ง มีผู้ประพันธ์เพลงหลายคนใช้ภาษาที่แสดงอารมณ์ ความรู้สึก ผ่านคำร้อง ซึ่งเมื่อนำมาพิจารณาตามแนวเทียบรสวรรณคดี จะพบว่า ถ้อยคำภาษาในเพลงสะท้อนให้เห็นรสวรรณคดีหลากหลายรสในแต่ละเพลง และยังสามารถบ่งบอกเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมไว้อย่างมากมาย เป็นการสะท้อนความคิดของผู้ประพันธ์เพลง ซึ่งควรจะได้ศึกษาเหตุผลและรสวรรณคดี ในเพลงลูกทุ่งไทย ลักษณะการใช้ภาษาในเพลงลูกทุ่งไทยที่สะท้อนสภาพสังคมและวัฒนธรรมและอิทธิพลของสังคมและวัฒนธรรมในเพลงลูกทุ่งไทย อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ และสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคม และเพื่อสร้างองค์ความรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาเหตุผลและวรรณคดีในเพลงลูกทุ่งไทยตามแนววรรณคดีสันสกฤต
2. เพื่อศึกษาลักษณะการใช้ภาษาในเพลงลูกทุ่งไทยที่สะท้อนสภาพสังคมและวัฒนธรรม
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของสังคมและวัฒนธรรมในเพลงลูกทุ่งไทย

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้ประพันธ์เพลงมีเหตุผลในการประพันธ์เพลงลูกทุ่งไทยจาก จินตนาการ แรงบันดาลใจ ประสบการณ์ เหตุการณ์จริง และมีผู้ให้แต่ง
2. ลักษณะการใช้ภาษาที่สะท้อนสภาพสังคม วัฒนธรรมในเพลงลูกทุ่งไทย ในด้านสังคม เศรษฐกิจ เมืองการปกครอง และด้านวัฒนธรรม
3. อิทธิพลของสังคมและวัฒนธรรมในเพลงลูกทุ่งไทยสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมทางวัตถุ ความเชื่อเรื่องบาป-บุญ และความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ขอบเขตในการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดศึกษารสวรรณคดีสันสกฤตทั้ง 9 รส จากเพลงลูกทุ่งไทยที่ปรากฏเฉพาะในช่วงปี พ.ศ. 2500-2550 โดยเป็นเพลงจากกึ่งศตวรรษเพลงลูกทุ่งไทย 60 ปี เล่าขานตำนานลูกทุ่งไทย และจากเพลงมาลัยทอง รวม 100 เพลง

วิธีการศึกษา

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ เพลงกึ่งศตวรรษ เพลงลูกทุ่งไทย 60 ปี เล่าขานตำนานลูกทุ่งไทย และการคัดเลือกเพลงมาลัยทอง จำนวน 100 เพลง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. เกณฑ์ในการวิเคราะห์เพลงลูกทุ่งไทย
 - 1.1 เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาเหตุผลของผู้ประพันธ์เพลงลูกทุ่งไทย ซึ่งประกอบด้วยจินตนาการ แรงบันดาลใจ ประสบการณ์ เหตุการณ์จริง ผู้มีให้แต่ง
 - 1.2 เกณฑ์หรือแนวทางการวิเคราะห์วรรณคดีสันสกฤต ที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่งไทยซึ่งประกอบด้วยวรรณคดีหลักและวรรณคดีเสริม
 - 1.3 เกณฑ์ในการวิเคราะห์ลักษณะการใช้ภาษา (ภาพพจน์) ที่สะท้อนสภาพสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏอยู่ในเพลงลูกทุ่งไทย ซึ่งประกอบด้วย อุปมา นามนัย อุปลักษณะ สัตยลักษณะ อติพจน์ สัทพจน์ ปฏิพจน์ บุคคลวัต
 - 1.4 เกณฑ์ในการวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ ที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่งไทย ซึ่งประกอบด้วย ด้านอาชีพ ด้านปัญหาสังคม ด้านชีวิตความเป็นอยู่ ด้านการคมนาคม (การใช้พาหนะ) ด้านการศึกษา ด้านการสื่อสาร ค่าจ้าง การแข่งขัน การเมือง การปกครอง อาหาร การแต่งกาย ที่อยู่อาศัย อุปกรณ์เครื่องใช้ อาวุธ ศิลปะ ศาสนา นันทนาการ ขนบธรรมเนียมประเพณี การเกี่ยวพาราสิ ความรักเอกลักษณ์ไทย การอบรมสั่งสอน การเลือกคู่ครอง ค่านิยม ความเชื่อ
2. บทสัมภาษณ์ผู้ประพันธ์เพลง และผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยใช้แบบสัมภาษณ์ปลายเปิด

ขั้นตอนดำเนินการศึกษา

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพนำเสนองานวิจัยในเชิงพรรณนา มีระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

1. ชั้นเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1 ศึกษาเอกสารและการส่งข้อมูล โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร สิ่งพิมพ์ งานวิจัย และแถบบันทึกเสียง

1.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

สัมภาษณ์ผู้ประพันธ์เพลง เพื่อน นักร้อง ลูกศิษย์หรือบุคคลในครอบครัวของผู้ประพันธ์เพลง จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 0.43

2. ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 การกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1.1 เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาเหตุผลของผู้ประพันธ์เพลงลูกทุ่งไทย

2.1.2 เกณฑ์หรือแนวทางการวิเคราะห์สวรรณคดีสันสกฤต ที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่งไทย

2.1.3 เกณฑ์ในการวิเคราะห์ลักษณะการใช้ภาษา (ภาพพจน์) ที่สะท้อนสภาพสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏอยู่ในเพลงลูกทุ่งไทย

2.1.4 เกณฑ์ในการวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรม ในด้านต่าง ๆ ที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่งไทย

2.2 การวิเคราะห์ภาพสะท้อน

2.2.1 วิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคม

2.2.2 วิเคราะห์ภาพสะท้อนด้านวัฒนธรรม

2.2.3 วิเคราะห์ภาพสะท้อนด้านค่านิยม

2.2.4 วิเคราะห์ภาพสะท้อนด้านความเชื่อ

3. ชั้นนำเสนอข้อมูล เสนอผลการวิจัย โดยใช้ตารางและการพรรณนาวิเคราะห์

สรุปผลการศึกษา

1. เหตุผลในการประพันธ์เพลง

1.1 เหตุผลในการประพันธ์เพลงลูกทุ่งไทยของผู้ประพันธ์เพลงพบว่า ผู้ประพันธ์เพลงได้ใช้จินตนาการซึ่งเป็นการสร้างภาพขึ้นในจิตใจ ตามความต้องการของผู้ประพันธ์เพลงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41 รองลงมาคือ จากการมีแรงบันดาลใจ จากการได้พบ ได้ฟัง ได้เห็นสิ่งต่าง ๆ แล้วนำมาประพันธ์เพลง การใช้ประสบการณ์ของผู้ประพันธ์เพลง การนำเหตุการณ์จริง ที่เกิดขึ้นในสมัยผู้ประพันธ์เพลงยังมีชีวิตอยู่ มาใช้ในการประพันธ์ และมีผู้ให้แต่งน้อยที่สุด พบร้อยละ 3

1.2 รสวรรณคดีในเพลงลูกทุ่งไทย รสวรรณคดีหลัก พบว่า ศตถุการรสมากที่สุด ร้อยละ 47 ศานตรสน้อยที่สุด ร้อยละ 1 ศตถุการรสเป็นรสที่เกี่ยวกับความรักระหว่างสามีภรรยา รวมถึงความรักในแผ่นดินเกิด พ่อแม่ ครูบา อาจารย์ หนุ่มสาว วีรสตรี ความรักธรรมชาติ รักชาติศาสนา พระมหากษัตริย์ ภุณารส เกี่ยวกับการร้องให้ คร่ำครวญ หลั่งน้ำตา การรำพึงรำพัน การพลัดพราก และการสูญเสีย เราทรรส เกี่ยวกับการโกรธเคือง การประชดประชัน น้อยใจ ความหึงหวง ความหยิ่งผยอง และชิงชัง หาสยรส เกี่ยวกับการหัวเราะ อารมณ์สนุกสนาน ขบขัน การพูดและการแสดงออกทางการแต่งกาย และศานตรสเกี่ยวกับความสงบสุข ความเยือกเย็น และแนวคำสอนทางศาสนา

1.3 รสวรรณคดีเสริม พบว่า ภุณารสมากที่สุด ร้อยละ 34 วีรสตน้อยที่สุด ร้อยละ 1 เราทรรส ศตถุการรส อัฏฐตรส ศานตรส ภยานกรส หาสยรส และวีรส ผู้ประพันธ์เพลงแสดงอารมณ์ที่สะท้อนพฤติกรรม เช่นเดียวกับรสวรรณคดีหลัก ส่วนวีรสเป็นรสที่เกี่ยวกับความกล้าหาญ การต่อสู้ อาการอันสง่างาม และความพากเพียร อัฏฐตรสเกี่ยวกับความพิศวง อัศจรรย์ใจหรือคาดไม่ถึง และภยานกรสเกี่ยวกับความหวาดกลัว

2. ลักษณะการใช้ภาษา (ภาพพจน์) ที่สะท้อนสภาพสังคมวัฒนธรรม ในเพลงลูกทุ่งไทย พบภาพพจน์ประเภทอุปมาอุปไมยมากที่สุด และนามนัยน้อยที่สุด อุปมาเป็นการใช้เปรียบเทียบผิวพรรณจิตใจ ความสวยและพระคุณของบุคคล อติพจน์เป็นการเปรียบเทียบเกินความจริง เกี่ยวกับความสวย การฝากคำพูดกับสายลม อุปลักษณะเป็นการเปรียบเทียบลักษณะเด่นของสิ่งที่ต้องการเปรียบเทียบ เช่น ความสวยของผู้หญิงเหมือนเทพธิดา ความลำบากเกิดจากความยากจน สัทพจน์เป็นการเปรียบเทียบการใช้คำเลียนเสียง เช่น โอ๊ย โอ๊ย แทนเสียงร้องของกบ ปฏิพจน์เป็นการใช้คำตรงกันข้าม เช่น ทั้งบุญทั้งบาป รัก-ชัง หวาน-ขม บุคคลวัต เป็นการเปรียบเทียบสิ่งไม่มีชีวิต เช่น เทียน ฟ้าย แทนบุคคลวัต ที่แสดงถึงความเศร้าโศก สัญลักษณ์เป็นการใช้สิ่งหนึ่งแทนสิ่งหนึ่ง เช่น เรือจ้างแทนอาชีพครู สวรรค์แทนความสุข และนามนัยเป็นการใช้คำหรือวลี ที่บ่งบอกลักษณะหรือคุณสมบัติของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น หน้ามน หมายถึงผู้หญิงที่สวยหรือออรชรเอวบาง หมายถึง ผู้หญิงรูปร่างดี เป็นต้น

3. ภาพสะท้อนสภาพสังคม และวัฒนธรรมในเพลงลูกทุ่งไทย

3.1 ภาพสะท้อนด้านสังคมในเพลงลูกทุ่งไทย พบว่า ภาพสะท้อนด้านอาชีพมากที่สุด ด้านการแบ่งชนชั้นน้อยที่สุด อาชีพที่พบเป็นอาชีพเกี่ยวกับการเลี้ยงชีพ ได้แก่ การค้าขาย และรับราชการครู รับราชการทหาร ทำนาเกลือ นักแสดงพื้นบ้าน ทำนา และนักร้อง ปัญหาสังคมเป็นสถานการณ์ที่ทำลายความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม ได้แก่ ความยากจน ครอบครัวแตกแยก ปัญหาโสเภณี ปัญหาชู้สาว การศึกษา แสดงถึงโอกาสทางการศึกษาของคนชนบทมีน้อยกว่าคนในเมือง การสื่อสารมีการใช้โทรศัพท์ในการสื่อสาร การคมนาคม สะท้อนให้เห็นถึงการใช้พาหนะ เช่น รถ รถไฟ เรือ จักรยาน เครื่องบิน รถจักรยานยนต์ และเกวียน การปกครองสะท้อนให้เห็นถึงการปกครองแบบประชาธิปไตยซึ่งคนมีอิสระเสรีภาพ

ตามสมควร และมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ส่วนการแบ่งชนชั้นมีระบบการควบคุมคนในสังคมโดยใช้ฐานะทางเศรษฐกิจเป็นตัวกำหนด เปรียบเทียบฐานะการเงินระหว่างคนรวยและคนจน เป็นช่องว่างของการแบ่งชนชั้น ของคนในสังคม

3.2 ภาพสะท้อนด้านวัฒนธรรมในเพลงลูกทุ่งไทย พบว่า ภาพสะท้อนความรักมากที่สุด และเรื่องดนตรีน้อยที่สุด ความรัก สะท้อนความรักของหญิงชายที่ไม่สมหวังในความรัก ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รักพ่อ รักแม่ รักพี่น้อง รักญาติ และคนรัก ส่วนที่อยู่อาศัย สะท้อนถึงสิ่งปลูกสร้างเป็นที่อยู่อาศัย เช่น เรือน กระโจม และรวมถึงห้องเช่าด้วย ประเพณีจะสะท้อนให้เห็นถึงแนวทางปฏิบัติของบุคคลในสังคม ได้แก่ ประเพณีการหมั้น และวันเกิด การนันทนาการ สะท้อนถึงการละเล่นเพื่อความเพลิดเพลินใจ การร้องเพลงและการนั่งเรือชมพระจันทร์ และการท่องเที่ยว เอกลักษณะไทย สะท้อนถึงการยิ้มแย้มทักทายกัน และการใช้ภาษาไทยแสดงเอกลักษณ์ไทย การแต่งกายสะท้อนให้เห็นถึงการนุ่งผ้าถุงของหญิงไทย อาหาร สะท้อนให้เห็นถึงอาหารประเภทส้มตำที่เกี่ยวกับรสชาติ ส่วนประกอบและวิธีการทำ การเกี่ยวพาราสี สะท้อนให้เห็นการแสดงความรักของหนุ่มสาว โดยการใช้คำพูด ชมความงาม ความพึงพอใจ การเลือกคู่ครอง สะท้อนให้เห็นการเลือกคู่ครอง ที่เชื่อในเรื่องของผลกรรม เคารพในขนบธรรมเนียมประเพณีและค่อนข้างเคร่งครัดในการรักษาวัฒนธรรม การอบรมสั่งสอน สะท้อนให้เห็นถึงการเคารพเชื่อฟังผู้อาวุโส เช่น พ่อ แม่ ครู อาจารย์ ที่ให้การอบรมสั่งสอน อุปกรณ์เครื่องใช้ สะท้อนให้เห็นเครื่องมือทำไร่นา และเครื่องใช้ในการดำรงชีวิตของคนในสมัยนั้น และเรื่องดนตรี สะท้อนให้เห็นทั้งเครื่องดนตรีชนิดต่าง ๆ ที่นำมาใช้ประกอบในการขับร้อง ฟ้อนรำ การละเล่นพื้นบ้าน และการละคร

4. อิทธิพลของสังคมและวัฒนธรรมในเพลงลูกทุ่งไทย

4.1 อิทธิพลด้านความเชื่อ พบว่า อิทธิพลของสังคมและวัฒนธรรม ด้านความเชื่อในเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ มากที่สุด และไสยศาสตร์น้อยที่สุด สิ่งศักดิ์สิทธิ์สะท้อนให้เห็นว่าคนไทยมีความเลื่อมใสพระพุทธศาสนาและเชื่อว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์จะดลบันดาลให้ประสบความสำเร็จในชีวิต ส่วนฤกษ์ยาม จะสะท้อนการกำหนดเวลาที่จะให้ผล เช่น ฤกษ์ดี ฤกษ์ร้าย จึงมีการหาฤกษ์ดีไว้จัดงานมงคลบาปบุญ สะท้อนให้เห็นลักษณะของบุญกรรมที่ทำร่วมกันมาในชาติก่อน และเชื่อว่าการทำบุญจะสามารถทำให้สิ่งที่ตนปรารถนาสมหวัง หรือประสบความสำเร็จ เวรกรรมโชคชะตา สะท้อนเกี่ยวกับการกระทำที่สนองผลง่าย ซึ่งทำไว้แต่ปางก่อน ซึ่งจะส่งผลให้คนต้องการทำกรรมดี ภูพชาติ สะท้อนให้เห็นการเวียนว่ายตายเกิด อยู่ในโลก ส่งผลให้คนในยุคปัจจุบัน ทำความดีมากขึ้น เพราะอยากจะได้รับผลกรรมที่ดีตามมาในภายหลัง และไสยศาสตร์ สะท้อนถึง วิธีการทางไสยศาสตร์ ที่ทำให้คนอื่นรักและจะทำให้มีอำนาจที่ลุ่มหลง อิทธิพลนี้ส่งผลให้คนเกิดความเชื่อในสิ่งๆ

4.2 อิทธิพลด้านค่านิยม พบว่า ค่านิยม อยากมีชื่อเสียงมากที่สุด และค่านิยมด้านวัตถุประเภท ทอง เพชร อัญมณี น้อยที่สุด ค่านิยมอยากมีชื่อเสียง สะท้อนถึงความต้องการที่จะได้รับการยอมรับ อยากมีชื่อเสียง ซึ่งส่งผลให้เกิดกำลังใจ และทำให้มีความมั่นใจในการที่จะทำสิ่งนั้นมากขึ้น ค่านิยมด้านวัตถุประเภทเงิน สะท้อนถึงอิทธิพลของเงินที่สามารถทำให้คนรักเปลี่ยนใจได้ และค่านิยมด้านวัตถุประเภท ทอง เพชร อัญมณี สะท้อนถึงสังคมไทย ยอมรับว่าการมีทอง เพชร จำนวนมาก จะได้รับการยอมรับจากคนทั่วไป

อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาภาพสะท้อนสังคมกับรสรพรรณคดีในเพลงลูกทุ่งไทยปี 2500-2550 พบว่า เหตุผลในการประพันธ์เพลง ของผู้ประพันธ์ เพลง

ลูกทุ่งไทยนั้น เกิดจากจินตนาการ แรงบันดาลใจ ประสบการณ์ เหตุการณ์จริง และมีผู้ขอร้องให้แต่ง แสดงให้เห็นว่าผู้ประพันธ์เพลงยังอาศัยการสร้าง ภาพในจิต หรือจินตนาการเป็นหลักในการประพันธ์ เพลง รองลงมาคือแรงบันดาลใจที่เป็นตัวหนุน พุดติกรรม ให้ผู้ประพันธ์เพลงเกิดพลังทางความคิด และสามารถนำมาถ่ายทอดความรู้สึกออกมาได้ ส่วนประสบการณ์นั้น ผู้ประพันธ์เพลงบางคนได้นำสิ่งที่พบเห็น มาประพันธ์ รวมถึงเหตุการณ์จริง ซึ่งผู้ประพันธ์เพลงนำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในยุคสมัยนั้นมาประพันธ์ และมีผู้ขอร้องให้แต่งก็ถือเป็น เหตุผลอีกเหตุผลหนึ่งที่พบในงานวิจัยนี้ นอกจากนี้ การประพันธ์เพลงผู้ประพันธ์เพลงยังคำนึงถึง บุคลิกภาพของนักร้องเป็นสิ่งสำคัญด้วย ส่วนรสรพรรณคดีที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่งไทยมี 2 ลักษณะ คือ รสรพรรณคดีหลักและรสรพรรณคดีเสริม เพราะ ผู้ประพันธ์เพลงได้แบ่งเนื้อหา โดยภาพรวมเป็น รสรพรรณคดีหลัก และเนื้อหาที่มาประกอบเป็นรสรพรรณคดีเสริม เมื่อสรุปรสรพรรณคดีในบทเพลง ลูกทุ่งไทยทั้งหมดแล้ว พบว่า มีรสรพรรณคดีหลัก และรสรพรรณคดีเสริมมากที่สุด คือ ศฤงคารรส ทั้งนี้เนื่องจากศฤงคารรสสามารถแสดงออกได้ถึง ความรักหลายลักษณะ ทั้งความรักที่สมหวังและไม่สมหวัง ผู้ประพันธ์เพลงจึงสามารถหยิบยก ประเด็นดังกล่าวมาประพันธ์ให้เกิดความไพเราะ และซาบซึ้งได้ง่าย และศฤงคารรสหรือรสแห่ง ความรัก ยังเป็นปัจจัยพื้นฐานของมนุษย์ที่ทำให้ เกิดแรงบันดาลใจ และจินตนาการในการประพันธ์ เพลงได้มากที่สุด รวมถึงบทเพลงที่เกี่ยวกับความรักยังเป็นที่ยอดนิยมของผู้ฟัง ทำให้เพลงได้รับความนิยม ส่งผลให้ผู้ประพันธ์เพลง ประสบความสำเร็จในการประพันธ์เพลง ส่วนกรรณารส เราทรรส หาสยรส เป็นอารมณ์ที่เกิดตามธรรมชาติของคน ที่มีความรัก จึงปรากฏตรงกันทั้งรสรพรรณคดีหลัก และรสรพรรณคดีเสริม สำหรับวีรรสและศานตรสนั้น เกิดขึ้นจากผู้ประพันธ์เพลงได้นำเนื้อหาเกี่ยวกับ วีรสตรีและหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา

มาประพันธ์ ซึ่งมีจำนวนน้อย จึงเป็นความแตกต่างที่เกิดขึ้นในรสรวรรณคดีหลักและรสรวรรณคดีเสริม จึงสอดคล้องกับแนวคิดของพระมหากษัตริย์ของประตู (2548 : 5) ที่ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาวิเคราะห์ศตยการรสในบทละครสันสกฤตเรื่องปริยทรรติกา ซึ่งพบว่า ศตยการรส เป็นรสที่เด่นที่สุดในวรรณคดีสันสกฤต ส่วนรสรวรรณคดีเสริม ได้แก่ ศตยการรส เราทรรส กรุณารส หาสยรส ศานตรส แสดงให้เห็นว่าผู้ประพันธ์เพลงยังเห็นว่าการมณักริก โกรธ สงสาร สนุกสนาน กล้าหาญ และความสงบสุข ยังเป็นส่วนที่สามารถประกอบเนื้อหาของเพลง หรือเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเพลงทำให้สามารถเสริมรสหลักในเพลงให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้จากแนวคิดของพระมหาคำพล จันทรวิโท, พระลอย แดงอิม (2549 :164) ได้ศึกษาเรื่องวรรณกรรมพระพุทธศาสนาเรื่องลีลาวดีของธรรมโฆษ ซึ่งพบรสรวรรณคดีที่ปรากฏและสอดคล้องกับงานวิจัยนี้คือ ศตยการรส หาสยรส กรุณารส เราทรรส วีรรส และศานตรส จากลักษณะดังกล่าว จะเห็นได้ว่า วรรณคดีทั้งสองเรื่อง เป็นวรรณคดีชั้นสูงและวรรณคดีเพื่อมวลชน ในเรื่องของรสและการสื่ออารมณ์แล้ว ก็ยังมีรสรวรรณคดีที่เกิดขึ้นได้เหมือนกับรสที่เกิดในเพลงลูกทุ่ง

ด้านภาพพจน์ที่สะท้อนสภาพสังคมในเพลงลูกทุ่งไทยพบว่า พบภาพพจน์ด้านอุปมามากที่สุด แสดงให้เห็นว่าผู้ประพันธ์เพลงได้เปรียบเทียบสิ่งของสองสิ่ง ให้คู่กันเสมอ รองลงมาคือ นามนัย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ประพันธ์เพลงให้ความสำคัญเรื่องการใช้คำหรือวลี ที่บอกลักษณะของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แทนความหมายของสิ่งนั้นทั้งหมด ด้านอุปลักษณ์ แสดงว่าผู้ประพันธ์เพลงต้องการเชื่อมโยงความหมายทางความคิด ในลักษณะการเปรียบเทียบ เป็น คือ เท่ากับให้ลึกซึ้ง และหนักแน่นมากยิ่งขึ้น อติพจน์และสัญลักษณ์มีจำนวนเท่ากันคือ กล่าวถึงผู้ประพันธ์เพลงต้องการให้เห็นความรู้สึกตัวละครในเพลงให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น และผู้ประพันธ์เพลงเห็นว่าการเปรียบเทียบเรียกสิ่งหนึ่ง โดยใช้คำ

อื่นแทน เป็นสิ่งที่คนทั่วไปเข้าใจผู้ประพันธ์เพลง จึงนำมาใช้ในการประพันธ์เพลง

ด้านสัทพจน์ ที่ปรากฏในเพลงนั้น เพราะผู้ประพันธ์เพลงบางคนมีความใกล้ชิด และผูกพันกับธรรมชาติ จึงนำการเลียนเสียงธรรมชาติมาใช้ในการประพันธ์เพลง และที่พบน้อยที่สุด คือ ด้านปฏิพจน์ และบุคลลวัต ในเพลงลูกทุ่งไทยปี 2500-2550 มีจำนวนเท่ากัน คือ กล่าวถึงคำที่มีความหมายตรงกันข้ามและการเปรียบเทียบสิ่งไม่มีชีวิตให้เป็นสิ่งมีชีวิตนั้น ยังปรากฏให้เห็นในการประพันธ์เพลงของผู้ประพันธ์เพลงลูกทุ่งไทยซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของศกุนตลา กะวาลัย (2549 :98) ที่ได้ศึกษาเชิงวิเคราะห์การใช้โวหารภาพพจน์ที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลงไทยลูกทุ่ง ศึกษาเฉพาะกรณีของราชินีลูกทุ่ง พุ่มพวง ดวงจันทร์ พบว่าโวหารภาพพจน์ที่ปรากฏมีทั้งหมด 11 ประเภท ประเภทคำถามเชิงวาทศิลป์มากที่สุด รองลงมาคือ อุปมา อุปลักษณ์ ปฏิพจน์ บุคลลวัต อติพจน์ นามนัย และการเลียนเสียงธรรมชาติ การกล่าวอ้างถึงสมพจน์ ปฏิพจน์ และสัญลักษณ์ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยนี้คือ อุปมา อติพจน์ อุปลักษณ์ สัทพจน์ สัญลักษณ์ ปฏิพจน์ บุคลลวัต และนามนัย

ส่วนภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมพบว่า มีภาพสะท้อนสังคมหลายด้าน เช่น ด้านอาชีพ ด้านปัญหาสังคม ชีวิตความเป็นอยู่ การศึกษา การสื่อสาร การคมนาคม การแข่งขัน และการปกครอง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ประพันธ์เพลงเห็นว่าการประกอบอาชีพถือเป็นเรื่องสำคัญในการดำรงชีวิต เพราะมีจำนวนที่พบมากที่สุด ด้านปัญหาสังคม ชีวิตความเป็นอยู่ การสื่อสาร การคมนาคม การแข่งขัน และการปกครอง เป็นสิ่งที่รองลงมาตามลำดับ ซึ่งแสดงว่าลักษณะสังคมไทยและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในยุคสมัยดังกล่าว สามารถบอกได้ว่าลักษณะของสังคมได้ให้ความสำคัญในเรื่องเหล่านี้ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของจำลอง วงษ์ชัย (2530 : 230) ที่ได้ศึกษาบทเพลงลูกทุ่งมีวิวัฒนาการจากเพลงไทย

3 ประเภท คือ เพลงพื้นบ้าน เพลงไทยเดิม และ ไทยสากล ซึ่งสามารถพบเห็นได้ในการจัดกิจกรรม หรือในพิธีกรรม ธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ในช่วงปี พ.ศ. 2537 – พ.ศ. 2547 สภาพสังคมและ วัฒนธรรม เปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรมสู่ สังคมอุตสาหกรรม ส่งผลให้วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ของผู้คนมีความแตกต่างกันจากอดีตมากขึ้น ซึ่งมี ตัวแปรที่สำคัญคือ ระบบเศรษฐกิจ ความก้าวหน้า ทางเทคโนโลยี และอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตก ซึ่งก่อให้เกิดผลดีด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง แต่จะนำปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาครอบครัว อาชญากรรม การขาดจริยธรรม รวมถึงความเสื่อม ทางด้านศีลธรรม เป็นต้น

สำหรับภาพสะท้อนด้านวัฒนธรรม พบว่า สะท้อนด้านความรักที่ไม่สมหวัง มากที่สุด แสดง ให้เห็นว่า ความรักถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่มนุษย์ ทุกคนแสวงหาเพื่อเป็นสิ่งที่จรรโลงจิตใจ แต่เมื่อไม่ ได้มาตามที่ต้องการ จึงเกิดความผิดหวัง นอกจากนี้ นั้นยังมีด้านที่อยู่อาศัย ซึ่งถือเป็นปัจจัยในการดำรง ชีวิต เช่นเดียวกัน ด้านอาหารและเครื่องแต่งกาย ส่วนด้านประเพณี นันทนาการ เอกลักษณ์ไทย ก็ เป็นสิ่งที่ปรากฏให้เห็นในเพลงลูกทุ่งไทย ปี 2500- 2550 ซึ่งถือว่ามีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต ของคนในยุคสมัยดังกล่าว ส่วนด้านการเลือกคู่ ครอง อุปกรณ์เครื่องใช้ การอบรมสั่งสอน อาวุธ ก็ เป็นวัฒนธรรมอีกด้านหนึ่งของคนไทย ที่ปรากฏให้ เห็นในเพลงลูกทุ่งไทย ปี 2500-2550 ซึ่งสอดคล้อง กับแนวคิดของ วิชา ปานประชา (2549 : 122) ที่ ได้ศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมใน วรรณกรรมเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ พบว่า ภาพสะท้อนด้านสังคม ได้แก่ ด้านปัญหาสังคม ด้านการศึกษา ด้านสาธารณสุข ด้านการคมนาคม ด้านเทคโนโลยี ด้านการสื่อสาร ภาพสะท้อนด้าน เศรษฐกิจ ได้แก่ ด้านการผลิต ด้านการบริโภค ด้าน ความยากจน ด้านการประกอบอาชีพ ภาพสะท้อน ด้านการเมืองการปกครอง ได้แก่ การปกครอง ด้าน นโยบายแห่งรัฐภาพ สะท้อนด้านวัฒนธรรม ได้แก่

ด้านค่านิยม ด้านศาสนา ด้านความเชื่อ ด้านสิ่ง ศักดิ์สิทธิ์ ด้านประเพณี ด้านภาษา ด้านที่อยู่อาศัย และด้านนันทนาการ

ส่วนอิทธิพลความเชื่อ ในเพลงลูกทุ่งไทย พบว่า อิทธิพลความเชื่อเรื่องบาปบุญ พบมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าผู้ประพันธ์เพลงเห็นความสำคัญใน เรื่องกรรมและผลของกรรม รองลงมาคือความเชื่อ เรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์และเวรกรรม โชคชะตา ซึ่งถือว่า สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของคนไทย ส่วนเรื่องภพชาติ ถือได้ว่าสามารถส่งผลให้คนใน ยุคปัจจุบันทำความดีมากขึ้น เพราะอยากจะได้รับ ผลกรรมที่ดีตามมาในภายหลังและความเชื่อเรื่อง ไสยศาสตร์ คำสาบาน ความฝันก็ถือว่าผู้ประพันธ์ เพลงยังเห็นว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของคน ไทย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของจุฑามาศ ใหญ่ คุ่ม (2547 : 82) ที่ได้ศึกษาวิถีไทยจากบทเพลง ลูกทุ่ง ซึ่งกล่าวถึงลักษณะการดำเนินชีวิตของคน ไทยในภาคต่าง ๆ ทั้ง 4 ภาค ซึ่งพบด้านความเชื่อ ได้แก่ ด้านสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ศาสนา ความเชื่อเรื่องบุญ วาสนา และความเชื่อเรื่องเมตตามหานิยม ด้าน สังคม เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในสังคม เช่นด้าน เศรษฐกิจ ครอบครัว วัฒนธรรม ประเพณีต่าง ๆ

สำหรับอิทธิพลค่านิยม ในเพลงลูกทุ่ง ไทย พบว่า ค่านิยมด้านวัตถุประเภท เงิน อัญมณี พบมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าสังคมไทยมองเห็นว่า เงินเป็นสิ่งที่สามารถทดแทนสิ่งที่มีค่าสิ่งอื่น ๆ ได้ ดี รองลงมาคือ อิทธิพลค่านิยมด้านอยากมีชื่อเสียง เพราะเมื่อมนุษย์มีความพร้อมทุก ๆ อย่างแล้ว ได้แก่ เงิน สิ่งที่ต้องการไขว่คว้ามากอีกประการหนึ่ง คือ ความสุขในการมีชื่อเสียง ส่วนอิทธิพลค่านิยม ด้านวัตถุ ประเภททองและเพชร ผู้ประพันธ์เพลง ให้ความสำคัญน้อยที่สุด เนื่องจากคนไทยให้ความสำคัญกับเงินมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จรรยา บัวบาน (2548 : 107) ที่ได้ศึกษาค่านิยมทาง วัตถุที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่ง ช่วงปี พ.ศ. 2540-2547 พบว่า เพลงลูกทุ่งสะท้อนค่านิยมทาง วัตถุของคนในสังคม 8 ด้าน คือ ด้านการเงิน เครื่อง

นุ่งห่ม เครื่องประดับ ยานพาหนะ เครื่องมือสื่อสาร อาหาร การปรุงแต่งร่างกาย ที่อยู่อาศัย ซึ่งค่านิยมเหล่านี้เป็นสาเหตุทำให้เกิดผลกระทบทางสังคมหลายด้าน คือ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม และด้านวิถีชีวิต

จากสภาพสังคมไทยในช่วงปี พ.ศ. 2500-2550 ซึ่งเป็นลักษณะสังคมที่มีความรัก ความเอื้ออาทร ช่วยเหลือเกื้อกูล มีลักษณะเป็นครอบครัวใหญ่ สมาชิกในครอบครัวต่างมีความเคารพซึ่งกันและกัน มีความกตัญญูต่อกันที่ เคารพผู้อาวุโส ญาติพี่น้อง มีความผูกพันกันทางสายเลือด และเป็นสังคมที่มีความเมตตา กรุณา มีความซื่อสัตย์ ยึดมั่นในหลักธรรมของพระพุทธศาสนา รวมถึงมีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

สภาพสังคมไทยในยุคนี้ เป็นยุคที่มีการพัฒนาสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่มีแบบแผนชัดเจน เพื่อนำสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว จึงเน้นพัฒนาเศรษฐกิจให้พ้นจากความยากจน การก่อสร้าง มีระบบสาธารณูปโภค ให้ประชาชนอยู่ดีกินดี ให้ดำรงรักษาวัฒนธรรมไทย เพราะยุคนี้เกิดการหลั่งไหลของวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาสู่สังคมไทยมากขึ้น ในด้านการประกอบอาชีพเกษตรกรรม รัฐได้ปรับปรุงด้านการเกษตร มีการส่งผลผลิตออกไปขายยังต่างประเทศ มีการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม การพัฒนาชายฝั่งทะเลด้านตะวันออก การสร้างโรงงานอุตสาหกรรม ทำให้เกิดการอพยพแรงงาน คนต่างจังหวัดเข้าไปทำงานในกรุงเทพฯ ทำให้เกิดสภาพสังคมห้องเช่า ธุรกิจบ้านจัดสรร เปลี่ยนสภาพสังคมจากพึ่งตนเอง เป็นเพื่อการค้าวิถีชีวิตจากความเอื้ออาทรที่มีให้กันและกันเปลี่ยนไปเน้นที่ผลประโยชน์ของตนเอง อิทธิพลของสังคมตะวันตก เข้ามามีบทบาททั้งในเรื่องการแต่งกาย อาหาร การใช้เทคโนโลยี ส่งผลให้สภาพสังคมไทยในยุค พ.ศ. 2500-2550 มีความแตกต่างจากสภาพสังคมไทยที่เป็นอยู่ก่อนหน้า

การแต่งเพลงในยุคปี พ.ศ. 2500-2550 มีความสอดคล้องกับสภาพสังคมไทย เห็นได้ชัดเจนจากเนื้อเพลง ดังต่อไปนี้

ด้านความรักในสังคมที่เอื้ออาทรช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เช่น ความรักของหนุ่มสาว รักพ่อแม่ ญาติพี่น้อง รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ในเพลง ลูกสาวใครหนอ, ด้วยแรงแห่งรัก. สยามเมืองยิ้ม ฯลฯ การดำรงรักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย เช่น เพลงขันหมากมาแล้ว, จะขอกรีบบอกเพลงที่บ่งบอกการแต่งกาย เช่น เพลงสาวนาสั่งแฟน, เทพธิดาผ้าชิ้น เพลงที่กล่าวถึงที่อยู่อาศัย เช่น เพลงรองเท้าหน้าห้อง, หนุ่มเรือนแพ, น้ำตาเทียน, สาวนาสั่งแฟน เพลงที่กล่าวถึงอาหาร เช่น เพลงส้มตำ เพลงที่บ่งบอกถึง การใช้เทคโนโลยีสื่อสาร เช่น เพลงใจसारภาพ, กินข้าวหรือยัง, สาวสวนแดง การประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น เพลงข้าวไม่มีขาย, หนุ่มนาข้าวสาวนาเกลือ, สาวผักไห่ ด้านชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคม เช่น เพลงฝนเดือนหก, มนต์รักลูกทุ่ง, บ้านไร่รัก เพลงที่กล่าวถึงการคมนาคม สาธารณูปโภค เช่น เพลงด่านพิศवास, อยากดั่ง ฯลฯ เพลงที่เกี่ยวกับการศึกษา เช่น แม่แดงร่มใบ

จากเพลงดังกล่าวข้างต้น ผู้ประพันธ์เพลงได้ สะท้อนสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย ตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในยุคนั้น ส่วนค่านิยมในการแต่งเพลงลูกทุ่งไทย นิยมแต่งเกี่ยวกับความรักมากที่สุด เช่น เพลงรู้ว่าเขาหลอก, ไหนว่าไม่ลืม, รักจางที่บางปะกง ฯลฯ รองลงมาเป็น การดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ รวมทั้งปัญหา เช่น สาวฝั่งโขง, อีสาวทรานซิสเตอร์, ฝนซาฟ้าใส ฯลฯ สภาพสังคมที่พบเช่น ปัญหาความยากจน ในเพลงรอยแผลเป็น, สาวใต้ไร้คู่, เพชรรางวัลสลัม ฯลฯ สรุปได้ว่าผู้ประพันธ์จะประพันธ์เพลง โดยพิจารณาถึงความสอดคล้องกับสภาพสังคมและค่านิยมเอง ผู้คนในสังคมไทยในแต่ละยุค จากผลการศึกษาที่ปรากฏจะช่วยให้ทราบเหตุผลของผู้ประพันธ์เพลง วรรณคดี ภาพสะท้อนสังคม อิทธิพลของสังคมและวัฒนธรรม ซึ่ง

เกิดคุณค่าต่อการศึกษา และเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตต่อไป

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

การใช้ภาษาในเพลงลูกทุ่งไทยสมัยปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าผู้ประพันธ์พยายามเลือกใช้ภาษาให้ทันสมัยมากขึ้น และควรให้ความสำคัญต่อการเลือกใช้ภาษาไทย สนับสนุนส่งเสริมเพลงที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมมากขึ้น รวมถึงในปัจจุบันได้มีการยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ประพันธ์เพลง และให้กำลังใจสร้างสรรค์เพลงลูกทุ่งไทย ให้มีคุณภาพ ซึ่งถือว่าเป็นวัฒนธรรมที่งดงาม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ศึกษาค้นคว้าเรื่อง “ภาษารักในเพลงลูกทุ่งไทย”
2. ศึกษาเปรียบเทียบ เพลงลูกทุ่งไทย ในยุคปี พ.ศ. 2500-2550 กับเพลงลูกทุ่ง

เอกสารอ้างอิง

- กุสุมา รัชมณี. (2549). *การวิเคราะห์วรรณคดีไทยตามทฤษฎีวรรณคดีสันสกฤต*. กรุงเทพฯ : บริษัทธรรมสาร จำกัด.
- จรรยา บัวบาน. (2548). *คำนิยมทางวัตถุที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่ง*. ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จำลอง วงษ์ยี่. (2552). *บทเพลงลูกทุ่ง พ.ศ. 2537- พ.ศ. 2547. การศึกษาภาพสะท้อนและบทบาทหน้าที่ทางสังคมและวัฒนธรรม*. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวรรณคดีไทยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จุฑามาศ ใหญ่คุ้ม. (2547). *วิถีไทยจากบทเพลงลูกทุ่ง*. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาไทยศึกษา, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชัยวัฒน์ เหล่าสืบสกุลไทย. (2546). *เพลงเพื่อการสอนและการจัดกิจกรรมนันทนาการ*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปัญญา รุ่งเรือง. (2548). *รวมบทความสังคมและวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พระคำพล จันทร์โท และพระลอย แดงอิม. (2549). *วิเคราะห์สวรรณคดีที่ปรากฏในวรรณกรรมพระพุทธศาสนาเรื่องลิลาวดี ของธรรมโฆษ*. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พระมหาภรณ์ ทองประดู่. (2548). *การศึกษาเชิงวิเคราะห์ศตยการสในบทละครสันสกฤตเรื่องปรียทรรติกา*. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาสันสกฤต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วราภรณ์ บำรุงกุล. (2537). *ร้อยกรอง*. กรุงเทพฯ : บริษัทต้นอ้อ จำกัด.
- วิภา ปานประชา. (2549). *การศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งของสลา คุณวุฒิ*. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาไทยศึกษา, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศกุลตลา กระราชัย. (2549). *การศึกษาเชิงวิเคราะห์การใช้โวหารภาพพจน์ที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่ง ศึกษาเฉพาะกรณีของราชินีลูกทุ่ง พุ่มพวง ดวงจันทร์*. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาศาสตร์ประยุกต์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศักดิ์ศรี แยมันดดา. (2529). *การพินิจวรรณคดีมรดกเฉพาะเรื่อง*. กรุงเทพฯ : บริษัท สำนักพิมพ์ วัฒนาพานิช จำกัด.
- สุกรี เจริญสุข. (2538). *จะฟังดนตรีอย่างไรให้ไพเราะ*. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์.
- สุกรี เจริญสุข. (2538). *ดนตรีวิจารณ์*. กรุงเทพฯ : Dr. Sex.